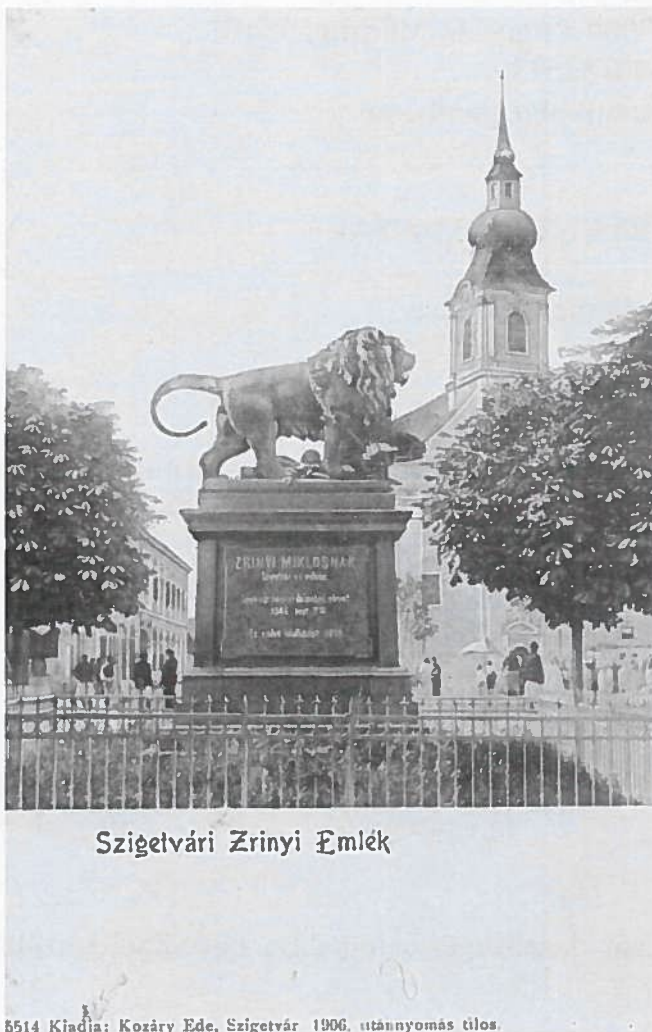

1. melléklet a 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelethez

**Javaslat az
„Oroszlán szobor”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:
Varga Zoltán

48

.....
Szigetvár, 2021. szeptember 27.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Szigetvári Várbaráti Kör
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Varga Zoltán
Levelezési cím: 7900 Szigetvár, Mártírok útja 1.
Telefonszám: 06301835430
E-mail cím: varbaratikor@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉKTÁR ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

oroszlán szobor
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság	egészség és életmód	<u>épített</u>
környezet		
ipari és műszaki megoldások	kulturális örökség	sport
természeti környezet	turizmus	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

<u>települési</u>	tájegységi	megyei	külhoni
-------------------	------------	--------	---------

magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

1878-ra végre elkészült a Zrínyi- emlékmű, miután a Szigetváron és környékén végzett gyűjtés eredményeképpen 20 000 forint gyűlt össze lelkes adakozók jóvoltából. Ez a horganyöntvényből készült, a város főterén álló szobor oszmán hadizászlókra és fegyverekre taposó, harcba induló oroszlán, mely tardosi mészkőből faragott magas kőtálcán áll. A községi leltárjegyzék tanúsága szerint Gerendai István munkája, a minta öntését pedig, amint azt a talplemezen látható felirat jelzi, a budapesti Vandrák Műhelyben végezték. Az emlékmű 1998-as restaurálásakor, az oroszlánfigura megbontása során az egyik elem belsejében az öntőmunkás nevére és az öntés

dátumára utaló adatot találtak (Chratochvill, 1878. ápr. 10.). A szobor talapzata az országos híró Gerenday-féle fővárosi díszítőszobrászati- és kőfaragó-műhelyből került ki, amelynek vezetője ekkor a cégalapító Gerenday Antal (1818–1887), mások mellett Vörösmarty és Kölcsey síremlékének alkotója volt.

A szobor leleplezéséről tudósító *Vasárnapi Újság* így írt: „Szeptember 7-én Szigetváron megünnepelték Zrínyi és katonái hősiességének 321.-ik évfordulójának emlékét. A történelem során ellenünk harcolók hamar megkapták emlékoszlopjaikat Magyarországon, de a magyar hősök, és akik a magyarságért tettek nagy dolgokat vagy az életüket áldozták, évszázadokba telt mire emlékművet kaptak. Szigetvár példásan emléket állított hőségnek, Zrínyinek. Egy érc oroszlán hirdeti Zrínyiék hősiességének emlékét. Ez az oroszlán az erőt, bátorságot és a fenséget jelképezi. Az érc oroszlán 5 láb magas, kicsivel hosszabb és 6 és fél láb széles vörös márványból faragott kőtalpon áll, az egyik oldalán Vörösmarty 1830-ban íródott *Sziget* című versének soraival

Honfi! ha föllépendsz düledék várára Szigetnek,

Sírva ne említs szót sajnós eleste felől.

Ott hős Zrínyi körül bátor daliái nyugosznak,

Gyöngye panaszszózat bántja nagy álmaikat.

A szigetvári főpiacon lévő kis park közepén áll az emlékszóbor, bár a történelmi hűségnek inkább megfelelő helye a kirohanási kapu előtt lett volna, de itt felállítani szépségszerű és közlekedési akadályok nem engedték. Az oroszlánt, melynek felső pontja 13 lábnyira áll a földszint fölött, Vandrák budapesti gyárában öntötték, míg a talap Gerenday Antal budapesti műterméből került ki. A szigorú művész könnyen fog fölfödözni hibát az oroszlán-alak egyes részeinek aránytalan voltában, azonban a szóbor áll, s vele törlesztve van egyik tétele annak a hosszú-hosszú számlának, amellyel a magyar nemzet saját múltjának és nagy őseinek még mindig adósa.”

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A szigetvári oroszlán szobor, Szigetvár egyik legrégebbi köztéri alkotása az első emlékmű Magyarországon, mely emléket állít a várvédő Zrínyi Miklósnak. Felavatása óta, 1878 óta folyamatosak a megemlékezések a szobornál, a Zrínyi Emlékünnepség egyik fő kegyeleti helyszíne. A szobor Szigetvár egyik jelképévé vált, közszeretnek örvend, amelyet az is mutat, hogy 1998-ban közadakozásból újítták fel, felállításának 120. évfordulóján.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bibliográfia:

- Kováts Valéria: A szigetvári Zrínyi Miklós Múzeum története. Adalékok a szigetvári Zrínyi-kultusz múltjához. Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1963) (Pécs, 1964). 217-249.
- Kováts Valéria: 100 éves a szigetvári „Oroszlán” emlékmű. In: Dunántúli Napló, 1978. szeptember 6. (35. évf., 246. szám). 6.
- Molnár Imre: A szigetvári Zrínyi-emlékünnepségek története. Szigetvár, 1982.
- Praznovszky Mihály: Mítosz, kultusz, história. Agria – Az Egri Múzeum Évkönyve – Annales Musei Agriensis Agria 38. (Az Egri Múzeum Évkönyve - Annales Musei Agriensis, 2002). 137-168.
- Séd Gábor: A szigetvári Zrínyi-emlékmű (Oroszlános szobor) restaurálása. In: Herman Ottó Múzeum Évkönyve 39. Budapest, 2000. 601-604.
- Varga Zoltán: A Zrínyi-kultusz ápolása Szigetváron. In: Napút 2016. (18. évf.) 6. sz. 49-53.
- Varga Zoltán: - A Zrínyi-kultusz évszázadai Szigetváron. „A kereszténység védőoszlopa” – Gyula 1566-ban. Gyula, 2016. 111-131.
- Varga Zoltán: - A Zrínyi-kultusz Szigetváron. In: Várak, kastélyok, templomok. 2010. augusztus 40 - 42. p.

Honlapok:

- <https://www.szigetvar.hu/hu/hely/oroszlán-szobor>
- <https://www.kozterkep.hu/5074/oroszlán-szobor>
- <https://szigetvar.kornyeke.hu/oroszlán-szobor>
- <http://www.szigetvar-zrinyi1566.hu/szigetvar-fotere-a-zrinyi-ter/>
- <https://kirandulastervezo.hu/latnivalo/szigetvar/zrinyi-emlekmű-oroszlán-szobor>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

-

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó nyilatkozat

